

Yrkeshögskoleutbildning med nationell kursplan

Tandsköterska

Utbildning till tandsköterska inom yrkeshögskolan avser att ge den kompetens som motsvarar kraven för arbetet som tandsköterska.

Som förkunskapskrav för utbildningen ska gälla slutförd utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan eller likvärdig utbildning med minst godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik.

Plan över yrkeshögskolepoäng för utbildning till tandsköterska

Kunskapsområde Tandvård

Kurs	Yrkeshögskolepoäng
Administration och organisation	35
Anatomi, anestesi och farmakologi	20
Material och miljö	20
Odontologi 1	35
Odontologi 2	20
Oral hälsa 1	35
Oral hälsa 2	20
Vårdhygien och smittskydd	35
Lärande i arbete 1	10
Lärande i arbete 2	25
Lärande i arbete 3	45
Summa yrkeshögskolepoäng	300

Kursplan

Utbildningens syfte

Utbildningen syftar till att utveckla de kunskaper och färdigheter som krävs för att arbeta som tandsköterska i vårdteam på tandvårdsklinik. Utbildningen ska ge kunskaper om tandvårdsklinikens administration, hygien-, miljö- och kvalitetsarbete. Utbildningen ska också ge kunskaper om förebyggande och behandlande tandvård samt stimulera till fortsatt lärande.

Utbildningens karaktär och uppbyggnad

Styrdokument för och arbetsuppgifter vid en tandvårdsklinik utgör grunden för utbildningens utformning. Tandsköterskor ingår i vårdteam som består av olika yrkeskategorier som tandläkare, tandhygienister, tandtekniker och tandsköterskor. Det innebär att utbildningen fokuserar på tandsköterskans roll inom teamtandvården där det gemensamma arbetet utformas utifrån vårdtagarens behov. Stor vikt läggs vid kunskaper om administration, hygien och assisterande arbetsuppgifter. Andra viktiga delar är kommunikation och bemötande samt kunskaper om förebyggande och behandlande tandvård.

I utbildningen ingår frågor som rör ekonomi, systematiskt kvalitets- och arbetsmiljöarbete, ergonomi samt hur risker i arbetsmiljön kan förebyggas. Även frågor som rör genus, jämställdhet samt den mångfald som finns i samhället med avseende på etnicitet och social bakgrund behandlas i utbildningen.

Utbildningen till tandsköterska riktar sig till personer som har slutfört gymnasieutbildning eller har motsvarande utbildning. Utbildningen är flexibelt utformad där uppläggning och genomförande sker med hänsyn till den studerandes erfarenheter, behov och förutsättningar. För de studerande som arbetat inom tandvården eller i annat sammanhang skaffat sig motsvarande kunskaper kan delar av utbildningen valideras.

Utbildningen är uppbyggd av elva kurser och ger möjlighet till heltids-, deltid- och distansstudier samt till lokal och regional anpassning. Verksamhetsförlagt lärande tillför utbildningen viktiga kvaliteter och därför är det viktigt att delar av utbildningen genomförs på en eller flera arbetsplatser. Lärande i arbetslivet sker då i strukturerade former med kvalificerad handledning av lärare och personal.

Kursen Administration och organisation behandlar administrativa arbetsuppgifter och systematiskt kvalitetsarbete vid tandvårdsklinik. Kursen tar upp frågor om organisation, styrdokument och andra bestämmelser inom tandvården. I kursen behandlas även kommunikation mellan människor, etik och serviceinriktat bemötande.

Kursen Anatomi, anestesi och farmakologi behandlar människokroppens anatomi och funktion med inriktning mot munhåla och tänder. Kursen tar även upp läkemedel, anestesi och åtgärder vid akuta situationer i samband med tandvårdsbehandling.

Kursen Material och miljö behandlar miljöfrågor och systematiskt arbetsmiljöarbete. I kursen behandlas instrument, skötsel av utrustning och material samt hantering och risker i samband med användning av dentala material.

Kursen Odontologi 1 behandlar kariologi, endodonti, ortodonti, pedodonti samt oral radiologi. Kursen ger kunskaper om tandsköterskans arbetsuppgifter och olika arbetssätt med inriktning mot teamtandvård.

Kursen Odontologi 2 bygger på Odontologi 1 och behandlar parodontologi, käkkirurgi, protetik och bettfysiologi. Kursen fokuserar på att utveckla förmåga att assistera och utföra arbetsuppgifter inom området.

Kursen Oral hälsa 1 behandlar oral hälsa och samband mellan hälsa och orala sjukdomar. Stor vikt läggs vid förebyggande åtgärder. I kursen behandlas även frågor som rör statistik och uppföljning.

Kursen Oral hälsa 2 bygger på Oral hälsa 1 och behandlar psykologiska frågor med inriktning mot odontologi. Kursen ger möjlighet att träna förmåga att informera om munhälsa och tandvård. I kursen behandlas även tandvårdsmiljöer och former för tandvård.

Kursen Vårdhygien och smittskydd behandlar frågor som rör vårdhygien och smittskyddsarbete. I kursen ingår såväl regler och metoder för hygien och smittskydd som praktisk erfarenhet av hygien- och smittskyddsarbete vid tandvårdsklinik.

Kurserna Lärande i arbete (LIA) syftar till att den studerande skall få träning och arbetserfarenhet i klinisk odontologisk verksamhet. Kurserna syftar även till att utveckla de studerandes tänkande och handlingsförmåga samt deras sociala och kommunikativa kompetens för deltagande i en yrkesgemenskap. Syftet är att i strukturerad form ge de teoretiska delarna i utbildningen en praktisk tillämpning. Kurserna ligger parallellt med övriga kurser för direkt återkoppling till teorin.

Administration och organisation

35 yrkeshögskolepoäng

Mål

Kursen ska ge kunskaper om och erfarenhet av administrativt arbete vid tandvårdsklinik. Kursen ska ge kunskaper om organisation, bestämmelser och centrala begrepp som är väsentliga inom tandvården. Kursen ska även ge kunskaper om IT-användning, ekonomi och systematiskt kvalitetsarbete. Dessutom ska kursen utveckla förmåga att kommunicera och agera på ett etiskt och serviceinriktat sätt.

Mål som den studerande ska ha uppnått efter avslutad kurs

Den studerande ska

- ha kunskaper om tandvårdens organisation och utveckling,
- ha kunskaper om arbetsformer och administrativa rutiner vid tandvårdsklinik,
- ha kunskaper om tandsköterskans roll och arbetsuppgifter inom olika arbetsorganisationer,
- ha kunskaper om centrala begrepp och bestämmelser,
- ha kunskaper om IT-stöd, ekonomi och systematiskt kvalitetsarbete,
- kunna utföra tidsbokning och dokumentation,
- kunna agera på ett etiskt och serviceinriktat sätt,
- ha kunskaper om kommunikation mellan människor och hur denna påverkas av olika faktorer och
- kunna kommunicera med och stödja vårdtagare utifrån individuella behov.

Betygskriterier

Kriterier för betyget Godkänt

Den studerande beskriver tandvårdens organisation och utveckling samt arbetsuppgifter vid en tandvårdsklinik.

Den studerande redogör för innehållet i styrdokument och andra bestämmelser som styr verksamheten.

Den studerande utför administrativa arbetsuppgifter på ett ansvarsfullt och kvalitetsmedvetet sätt.

Den studerande beskriver hur olika faktorer kan påverka kommunikation mellan människor.

Den studerande kommunicerar och agerar på ett etiskt och serviceinriktat sätt.

Kriterier för betyget Väl godkänt

Den studerande diskuterar och analyserar faktorer som rör arbetsrutiner, kvalitet och ekonomi, föreslår förbättringar och motiverar sina ställningstaganden.

Anatomi, anestesi och farmakologi

20 yrkeshögskolepoäng

Mål

Kursen ska ge kunskaper om anatomi, anestesi och farmakologi med inriktning mot oral hälsa och tandvård. Kursen ska även ge kunskaper om åtgärder vid akuta situationer i samband med tandvårdsbehandling.

Mål som den studerande ska ha uppnått efter avslutad kurs

Den studerande ska

- ha kännedom om människokroppens uppbyggnad och funktion,
- ha kunskaper om huvudets, halsens och tändernas anatomi,
- ha kunskaper om munhålan, dess sjukdomar och behandlingsformer,
- ha kunskaper om läkemedel, läkemedelseffekter och läkemedelshantering,
- ha kunskaper om anestesi och sedering och ha erfarenhet av infiltrationsanestesi,
- ha kunskaper om tecken på sjukdomstillstånd och åtgärder vid akuta situationer och kunna utföra första hjälpen och hjärt-lungräddning,

Betygskriterier

Kriterier för betyget Godkänt

Den studerande beskriver människokroppens anatomi, funktion och sjukdomar med inriktning mot oral hälsa och tandvård.

Den studerande ger exempel på läkemedel och arbetsrutiner vid läkemedelshantering.

Den studerande redogör för metoder och arbetsuppgifter vid anestesi och sedering samt utför infiltrationsanestesi med handledning.

Den studerande visar god förmåga att utföra första hjälpen och hjärt-lungräddning.

Kriterier för betyget Väl godkänt

Den studerande diskuterar och analyserar arbetsuppgifter och rutiner i samband med anestesi och farmakologi, föreslår förbättringar och motiverar sina ställningstaganden.

Material och miljö

20 yrkeshögskolepoäng

Mål

Kursen ska ge kunskaper om miljöfrågor och systematiskt arbetsmiljöarbete inom tandvården. Kursen ska ge kunskaper om dentala material, instrument och skötsel av utrustning. Dessutom ska kursen ge kunskaper om hantering och risker vid användning av härdplaster och andra dentala material.

Mål som den studerande ska ha uppnått efter avslutad kurs

Den studerande ska

- ha kunskaper om miljö, hållbar utveckling och systematiskt arbetsmiljöarbete,
- kunna tillämpa regler för arbetsmiljö och säkerhet,
- ha kunskaper om ergonomi och kunna förebygga arbetsskador,
- kunna redogöra för faktorer som påverkar den psykosociala arbetsmiljön,
- ha kunskaper om verksamhetens och det egna arbetets inverkan på miljön,
- ha kunskaper om härdplaster, material, utrustning och instrument inom tandvården och kunna hantera material och avfall på ett ändamålsenligt och säkert sätt.

Betygskriterier

Kriterier för betyget Godkänt

Den studerande beskriver dentala material, instrument och utrustning utifrån olika perspektiv.

Den studerande redogör för systematiskt arbetsmiljöarbete inom verksamhetsområdet samt tillämpar regler för arbetsmiljö och säkerhet.

Kriterier för betyget Väl godkänt

Den studerande diskuterar och analyserar faktorer som rör arbetsmiljö samt verksamhetens och det egna arbetets inverkan på miljön, föreslår förbättringar och motiverar sina ställningstaganden.

Odontologi 1

35 yrkeshögskolepoäng

Mål

Kursen ska ge kunskaper om kariologi, endodonti, ortodonti, pedodonti och oral radiologi. Kursen ska utveckla förmåga att assistera och utföra arbetsuppgifter inom området. Kursen ska även ge kunskaper om och erfarenhet av olika arbetssätt med inriktning mot teamtandvård.

Mål som den studerande ska ha uppnått efter avslutad kurs

Den studerande ska

- ha kunskaper om kariessjukdom, förebyggande åtgärder och påverkande faktorer,
- ha kunskaper om endodonti, instrument och behandlingsformer,
- ha kunskaper om bettavvikelser, ortodontiska behandlingsmetoder och instrument,
- kunna assistera vid tandvårdsbehandlingar,
- ha kunskaper om tandhälsokontroller och fyllningsterapi,
- kunna redogöra för barns tandutveckling,
- ha kunskaper om metoder för träning och inskolning av barn,
- ha kunskaper om oral radiologi och ha erfarenhet av oral röntgenbildtagning.

Betygskriterier

Kriterier för betyget Godkänt

Den studerande visar förmåga att assistera vid tandvårdsbehandlingar.

Den studerande redogör för sjukdomar, behandlingsformer och instrument i samband med tandvård och tandhälsokontroll.

Den studerande redogör för barns tandutveckling samt diskuterar metoder för inskolning av barn.

Den studerande redogör för arbetsuppgifter och metoder för oral radiologi samt utför oral röntgenbildtagning.

Kriterier för betyget Väl godkänt

Den studerande diskuterar och analyserar arbetsuppgifter och rutiner i samband med kariologi, endodonti, ortodonti, pedodonti och oral radiologi, föreslår förbättringar och motiverar sina ställningstaganden.

Odontologi 2

20 yrkeshögskolepoäng

Mål

Kursen ska ge kunskaper om parodontologi, käkkirurgi, protetik och bettfysiologi. Kursen ska utveckla förmåga att assistera och utföra arbetsuppgifter inom området.

Mål som den studerande ska ha uppnått efter avslutad kurs

Den studerande ska

- ha kunskaper om parodontologi, förebyggande åtgärder och påverkande faktorer,
- kunna utföra profylaktik till vårddagare med gingivala skador,
- kunna avlägsna supragingival tandsten,
- ha kunskaper om käkkirurgi och kunna assistera vid operativa ingrepp,
- ha kunskaper om trauma och besvär i samband med käkkirurgiska ingrepp,
- ha kunskaper om protetik, protetiska konstruktioner, material och materialhantering,
- ha kunskaper om tuggsystemets uppbyggnad och funktion och
- ha kunskaper om avtryckstagning och temporära ersättningar.

Betygskriterier

Kriterier för betyget Godkänt

Den studerande redogör för viktiga begrepp, behandlingsmetoder och förebyggande åtgärder i samband med parodontologi, käkkirurgi, protetik och bettfysiologi.

Den studerande visar god förmåga att assistera och utföra arbetsuppgifter inom området.

Kriterier för betyget Väl godkänt

Den studerande diskuterar och analyserar arbetsuppgifter och rutiner i samband med parodontologi, käkkirurgi, protetik och bettfysiologi, föreslår förbättringar och motiverar sina ställningstaganden.

Oral hälsa 1

35 yrkeshögskolepoäng

Mål

Kursen ska ge kunskaper om oral hälsa och om samband mellan hälsa och orala sjukdomar. Kursen ska även ge kunskaper om och erfarenhet av förebyggande arbete inom oral hälsa.

Mål som den studerande ska ha uppnått efter avslutad kurs

Den studerande ska

- kunna beskriva samband mellan oral hälsa och allmänhälsotillstånd,
- ha kunskaper om kostens betydelse för hälsan,
- ha kunskaper om tobaksprevention,
- ha kunskaper om olika faktorerers betydelse vid orala sjukdomstillstånd,
- kunna medverka vid kliniska registreringar och anamnesupptagning,
- kunna utföra profylax, munhygienkontroll och tandrengöring,
- ha erfarenhet av fissurförsegling och salivprovtagning,
- ha kunskaper om epidemiologisk uppföljning och statistik som rör munhälsa och behandling.

Betygskriterier

Kriterier för betyget Godkänt

Den studerande beskriver hur olika faktorer kan påverka den orala hälsan.

Den studerande medverkar vid registreringar och utför förebyggande arbetsuppgifter på ett godtagbart sätt.

Den studerande tolkar information och statistik och drar relevanta slutsatser.

Kriterier för betyget Väl godkänt

Den studerande diskuterar och analyserar arbetsuppgifter och rutiner i samband med oral hälsa, föreslår förbättringar och motiverar sina ställningstaganden.

Oral hälsa 2

20 yrkeshögskolepoäng

Mål

Kursen ska ge fördjupade kunskaper om oral hälsa och utveckla förmåga att informera om munhälsa och tandvård. Kursen ska även ge grundläggande kunskaper om psykologi med inriktning mot odontologi. Dessutom ska kursen ge kunskaper om tandvårdsmiljöer och former för tandvård.

Mål som den studerande ska ha uppnått efter avslutad kurs

Den studerande ska

- ha grundläggande kunskaper om psykologi,
- kunna diskutera och informera om tandhälsovård såväl till grupp som individuellt,
- ha kunskaper om och kunna stödja patienter med särskilda behov,
- kunna assistera vid behandlingar av patienter med särskilda behov,
- ha kunskaper om sjukhustandvård,
- ha kunskaper om uppsökande verksamhet inom äldre- och handikapptandvård,
- kunna medverka vid munhälsobedömningar
- kunna medverka vid munhälsoutbildning av vårdpersonal.

Betygskriterier

Kriterier för betyget Godkänt

Den studerande beskriver och reflekterar över patienters beteenden utifrån psykologiska utgångspunkter.

Den studerande beskriver och reflekterar över tandvårdsmiljöer och former för tandvård.

Den studerande informerar om och medverkar vid tand- och munhälsovårdsfrämjande åtgärder.

Kriterier för betyget Väl godkänt

Den studerande diskuterar och analyserar arbetsuppgifter och rutiner i samband med oral hälsa, föreslår förbättringar och motiverar sina ställningstaganden.

Vårdhygien och smittskydd

35 yrkeshögskolepoäng

Mål

Kursen ska ge kunskaper om ansvar, regler och metoder för vårdhygien och smittskydd. Kursen ska även ge erfarenhet av hygien- och smittskyddsarbete vid tandvårdsklinik.

Mål som den studerande ska ha uppnått efter avslutad kurs

Den studerande ska

- ha kunskaper om infektionssjukdomar och immunsystemets uppbyggnad och funktion,
- ha kunskaper om mikroorganismer och deras spridningsvägar,
- ha kunskaper om ansvar och regler för vårdhygien och smittskydd,
- ha kunskaper om och kunna tillämpa basala hygienrutiner,
- ha kunskaper om rengöring, sterilisering och desinfektion,
- kunna sköta och använda diskdesinfektor, autoklav och övriga rengöringsapparater och
- kunna planera, utföra och utvärdera hygien- och smittskyddsarbete vid tandvårdsklinik.

Betygskriterier

Kriterier för betyget Godkänt

Den studerande redogör för och tillämpar regler och metoder för vårdhygien och smittskyddsarbete.

Kriterier för betyget Väl godkänt

Den studerande analyserar ansvar, arbetsuppgifter och rutiner i samband med smittskyddsarbete och vårdhygien, föreslår förbättringar och motiverar sina ställningstaganden.

Lärande i arbete 1

10 yrkeshögskolepoäng

Kursen genomförs på tandvårdsklinik, heltid under två veckor och ska ge studenten en uppfattning om tandsköterskans yrkesroll och arbetsuppgifter i tandvårdsteamet. Under kursen ska studenten lära känna arbetsmiljön, få erfarenhet av dagliga rutiner på tandvårdsklinik samt få erfarenhet av mottagande och bemötande av vårdtagare.

Betygskriterier

Kriterier för betyget Godkänt

Den studerande redogör för en tandsköterskas yrkesroll och arbetsuppgifter i tandvårdsteamet.

Den studerande har kunskaper om arbetsmiljön och de dagliga rutinerna vid tandvårdsklinik.

Den studerande har erfarenhet av mottagande och bemötande av vårdtagare.

Kriterier för betyget Väl godkänt

Den studerande diskuterar och analyserar en tandsköterskas yrkesroll och arbetsuppgifter i tandvårdsteamet.

Lärande i arbete 2

25 yrkeshögskolepoäng

Kursen är förlagd till tandvårdsklinik, heltid i fem veckor och ska ge praktiska kunskaper i assistans med handledning. Studenten ska få erfarenhet av basala hygienrutiner och få praktiska kunskaper om rengöring, sterilisering och desinfektion. Studenten ska ge munhygieniska instruktioner och medverka vid kliniska registreringar samt utföra, profylaktiska behandlingar.

Betygskriterier

Kriterier för betyget Godkänt

Den studerande assisterar vid tandvårdsbehandlingar.

Den studerande redogör för och tillämpar regler och metoder för vårdhygien och smittskyddsarbete.

Den studerande informerar om, medverkar vid och utför profylaktiska behandlingar.

Kriterier för betyget Väl godkänt

Den studerande diskuterar och analyserar arbetsuppgifter och rutiner i samband med assistans vid tandvårdsbehandlingar, smittskyddsarbete och vårdhygien samt profylaktiska behandlingar.

Lärande i arbete 3

45 yrkeshögskolepoäng

Kursen är förlagd till tandvårdsklinik, heltid under nio veckor och ska ge praktiska kunskaper i att på egen hand assistera vid tandvårdsbehandlingar och få fördjupade kunskaper i att utföra förekommande arbetsuppgifter inom tandsköterskans arbete i tandvårdsteamet. Syftet är att i strukturerad form ge de teoretiska delarna i utbildningen en praktisk tillämpning. Delar av perioden kan förläggas inom specialisttandvården.

Betygskriterier

Kriterier för betyget Godkänt

Den studerande assisterar självständigt vid tandvårdsbehandlingar.

Den studerande utför självständigt förekommande arbetsuppgifter inom tandsköterskans arbetsområde.

Kriterier för betyget Väl godkänt

Den studerande drar egna slutsatser, reflekterar och förklarar samband i arbetsutförande enligt kriterier för betyget G.

Den studerande utför mer avancerade arbetsuppgifter i nya situationer på ett kvalitets- och säkerhetsmässigt sätt.